

EVROPSKÁ PANELOVÁ DISKUSE OBČANŮ

O energetické účinnosti

Rukopis dokončen v říjnu 2024

Tento dokument nemůže být považován za oficiální stanovisko Evropské komise.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

© Evropská unie, 2024.

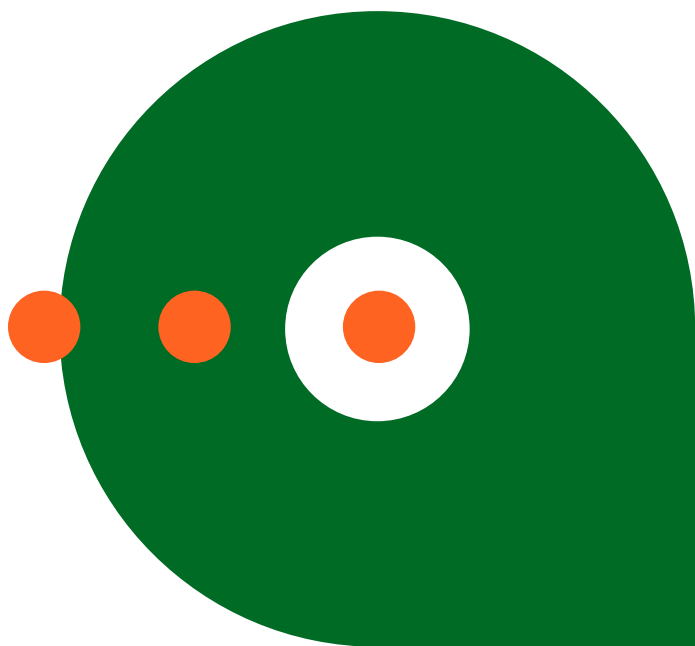

Politika Komise týkající se dalšího použití se řídí rozhodnutím Komise 2011/833/EU ze dne 12. prosince 2011 o opakovaném použití dokumentů Komise (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Není-li uvedeno jinak, je opakované použití tohoto dokumentu povoleno v rámci licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opakované použití se povoluje za předpokladu, že je řádně uveden zdroj a jakékoli změny.

Print ISBN 978-92-68-21072-7
PDF ISBN 978-92-68-21071-0

doi:10.2775/9622317
doi:10.2775/3375949

NA-01-24-005-CS-C
NA-01-24-005-CS-N

EVROPSKÁ PANELOVÁ DISKUSE OBČANŮ

0 energetické účinnosti

Obsah

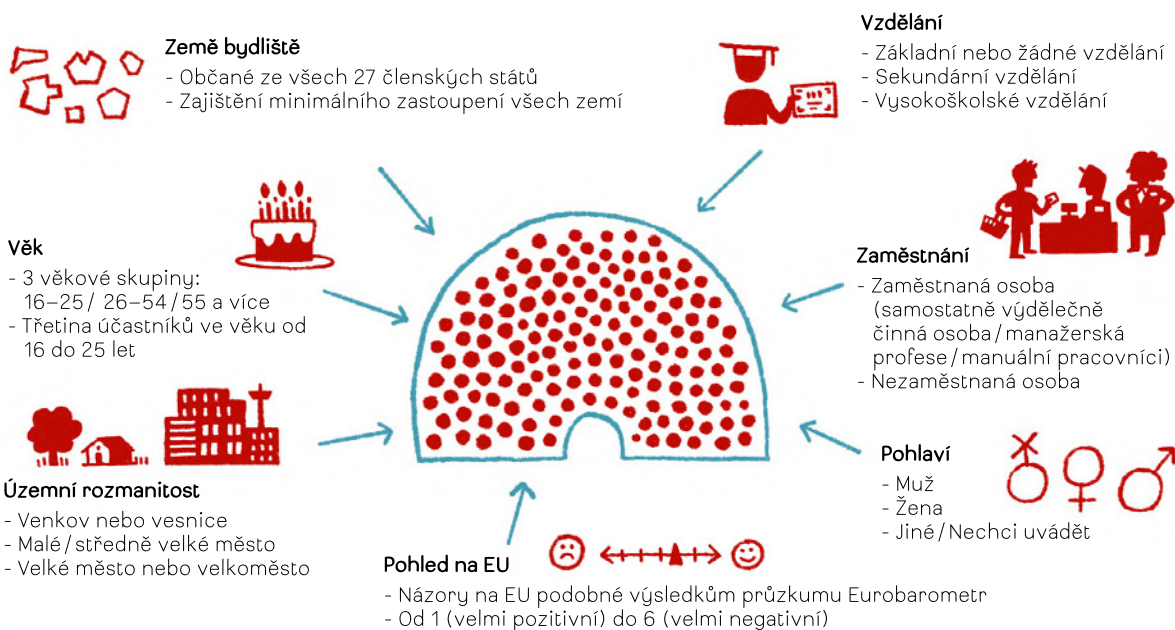
Shrnutí	5
1. Úvod	10
2. Metodický rámec	12
2.1. Náhodný výběr a demografické složení panelové diskuse	12
2.2. Průběh panelové diskuse	15
2.3. Participativní metody	15
2.4. Kolektivní výsledky	16
2.5. Správa a znalosti	17
2.6. Pozorovatelé	20
3. Širší zapojení	22
3.1. Platforma aktivního občanství	22
3.2. Komunikace	22
4. Doporučení občanů	26
4.1. 13 doporučení pro energeticky účinnou Evropu	26
Doporučení č. 1 Podpora spotřebitelů v rozvoji jejich energetické účinnosti	26
Doporučení č. 2 Financování spravedlivého nároku na energeticky účinnou renovaci obytných budov	26
Doporučení č. 3 Zvýšení energetické nezávislosti a účinnosti s cílem stát se celosvětovým příkladem	27
Doporučení č. 4 Dosažení cílů v oblasti energetické účinnosti posílením akceschopnosti všech zúčastněných stran	27
Doporučení č. 5 Provádění směrnic EU a lepší sledování tohoto provádění	28
Doporučení č. 6 Zlepšení kvalifikace pracovní síly v EU v odvětví energetické účinnosti	28
Doporučení 7 Zajištění budoucnosti prostřednictvím ekologického vzdělávání	29
Doporučení č. 8 Optimalizace a rozvoj rozvodné sítě ve prospěch obnovitelných zdrojů energie – od výrobce až po konečného spotřebitele	29
Doporučení č. 9 Pomoc občanům EU při zavádění energetických komunit zaměřených na energetickou účinnost poskytováním informací a finanční podpory	30
Doporučení č. 10 Doporučení č. 10: Rozvoj energeticky účinných komunit pro odpovědnou spotřebu a zvýšení místní výroby energie	31
Doporučení č. 11 Zlepšení energetické náročnosti budov	31
Doporučení č. 12 Zvýšení atraktivity veřejné dopravy pro cestující	32
Doporučení č. 13 Zajištění co nejvyšší energetické účinnosti v dopravě v celé Evropě: méně zboží přepravovaného po silnici, méně cest letadlem a zavedení zásady „železnice na prvním místě“	32

Shrnutí

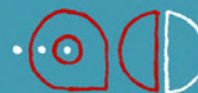
EVROPSKÁ PANELOVÁ DISKUSE OBČANŮ: JAK FUNGUJE?

KRITÉRIA VÝBĚRU SKUPINY ODRÁŽEJÍCÍ ROZMANITOST EU

EVROPSKÁ PANELOVÁ DISKUSE OBČANŮ ENERGETICKÁ ÚČINNOST

**JAK MŮŽE EVROPSKÁ UNIE
VYTYČIT ENERGETICKOU
ÚČINNOST JAKO PRIORITY A
PLNĚ VYUŽÍT JEJÍ VÝHODY PRO
OBČANY, VEŘEJNÉ ORGÁNY
A PODNIKY?**

PANELOVÉ DISKUSE OBČANŮ: ZASEDÁNÍ

PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ

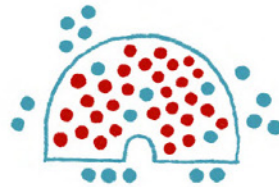
FACILITÁTOŘI A MODERÁTOŘI

- Vedli občany v rámci diskusí na všech třech zasedáních
- Moderovali diskuse v malých skupinách a na plenárních zasedáních

POZOROVATELÉ

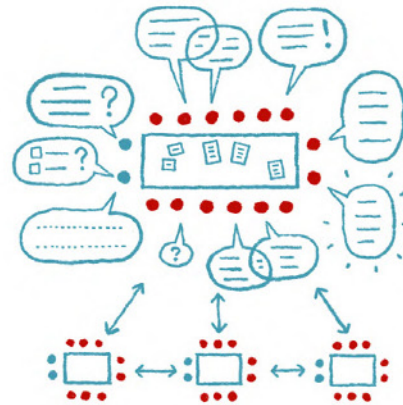
- Práci panelů sledovali někteří výzkumní pracovníci, novináři a zástupci organizované občanské společnosti

ŘÍDÍCÍ VÝBOR

- Složený z Evropské komise, poradního týmu (odborníci zapojení do návrhu, metodiky a moderování) a týmů odpovědných za praktickou organizaci
- Navrhl, organizoval a řídil panelovou diskusi občanů a dohlížel na ni

PRACOVNÍ SKUPINY

TLUMOČNÍCI

- Pokrývali všech 24 úředních jazyků EU

ZNALOSTNÍ VÝBOR

- Přibližně 8 externích odborníků a jeden odborník Komise
- Sdílené znalosti a odbornost
- Podílel se na vypracování informačního souboru a na ověřování faktů
- Pomohl strukturovat jednání a určovat řečníky

1. ZASEDÁNÍ

2. ZASEDÁNÍ

3. ZASEDÁNÍ

DOPORUČENÍ

PŘEDÁNÍ

- Občané předávají svá doporučení Evropské komisi

NÁSLEDNÁ OPATŘENÍ A ZPĚTNÁ VAZBA

- Evropská komise začleňuje doporučení do tvorby svých politik

DOPORUČENÍ

1 Podpora spotřebitelů v rozvoji jejich energetické účinnosti

2 Financování spravedlivého nároku na energeticky účinnou renovaci obytných budov

3 Zvýšení energetické nezávislosti a účinnosti s cílem stát se celosvětovým příkladem

4 Dosažení cílů v oblasti energetické účinnosti posílením akceschopnosti všech zúčastněných stran

5 Provádění směrnic EU a lepší sledování tohoto provádění

6 Zlepšení kvalifikace pracovní síly v EU v odvětví energetické účinnosti

7 Zajištění budoucnosti prostřednictvím ekologického vzdělávání

8 Optimalizace a rozvoj rozvodné sítě ve prospěch obnovitelných zdrojů energie – od výrobce až po konečného spotřebitele

9 Pomoc občanům EU při zavádění energetických komunit zaměřených na energetickou účinnost poskytováním informací a finanční podpory

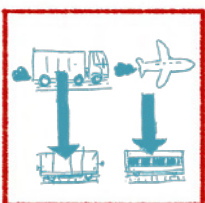
10 Rozvoj energeticky účinných komunit pro odpovědnou spotřebu a zvýšení místní výroby energie

11 Zlepšení energetické náročnosti budov

12 Zvýšení atraktivity veřejné dopravy pro cestující

13 Zajištění co nejvyšší energetické účinnosti v dopravě po celé Evropě: méně zboží přepravovaného po silnici, méně cest letadlem a zavedení zásady „železnice na prvním místě“

ÚVOD

1. Úvod

Evropská panelová diskuse občanů o energetické účinnosti byla svolána v první polovině roku 2024 v souvislosti s přípravnými pracemi na politické iniciativě, kterou má Evropská komise přijmout později v roce 2024 na základě zásady „energetická účinnost v první řadě“⁽¹⁾. Panelová diskuse byla zamýšlena jako zásadní příležitost k tomu, aby se Komise informovala o pohledu občanů a získala jejich doporučení v této oblasti.

„Energetická účinnost“ znamená, že k provedení stejného úkolu se spotřebovává méně energie, čímž se zamezuje plýtvání energií a snižují se náklady na energii. Energetická účinnost je dnes důležitou součástí udržitelného rozvoje a klíčovou strategií boje proti změně klimatu, zvyšování energetické bezpečnosti a podpory hospodářského růstu. Stále však existují značné problémy, které brání tomu, aby byla energetická účinnost dostupná, inkluzivní a efektivní pro všechna odvětví a společnosti v Evropské unii.

EU si je těchto problémů vědoma a zaujala aktivní úlohu při podpoře energetické účinnosti a podpoře členských států v jejich úsilí o provádění opatření energetické účinnosti. Například strategie Komise pro Zelenou dohodu pro Evropu na rok 2025 stanoví ambiciózní cíle, aby se energetická účinnost stala realitou pro každého a aby došlo k všeobecnému přijetí energeticky úsporných technologií. K dosažení těchto cílů je však třeba řešit složité politické problémy týkající se financování, technologických inovací, regulačních rámců a informovanosti veřejnosti. EU hraje zásadní roli při usnadňování spolupráce a koordinace mezi členskými státy a dalšími zúčastněnými stranami s cílem řešit tyto problémy a vyvíjet účinná řešení.

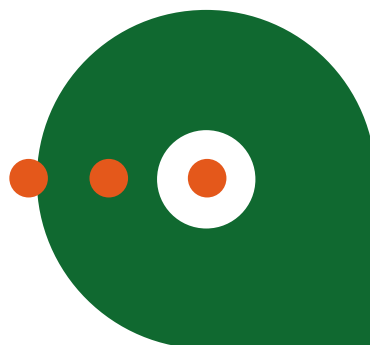
V této souvislosti Komise vyzvala účastníky panelové diskuse o energetické účinnosti, aby odpověděli na následující otázku: „Jak může Evropská unie vytyčit energetickou účinnost jako prioritu a plně využít její výhody pro občany, veřejné orgány a podniky?“

Na základě informačních materiálů, příspěvků odborníků a diskusí na plenárních zasedáních a v pracovních skupinách určili občané, kteří se zúčastnili této panelové diskuse, možná politická opatření a příslušné subjekty, které by se měly zapojit na různých úrovních, aby se EU stala energeticky účinnější. Na evropské panelové diskusi občanů o energetické účinnosti nakonec bylo vypracováno a přijato 13 doporučení, která jsou v plném znění uvedena v příloze této zprávy.

Po zasedáních panelu byli zúčastnění občané požádáni, aby v rámci hodnocení vyplnili dotazník zpětné vazby. Části výsledků průzkumu k získání zpětné vazby jsou uvedeny v této zprávě.

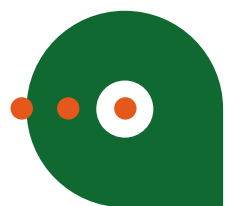
Kroky navazující na těchto 13 doporučení budou dále popsány ve Zprávě občanů, oficiálním dokumentu, který bude spolu s budoucími politickými iniciativami schválen sborem komisařů. Bude rovněž uspořádána akce zaměřená na zpětnou vazbu s cílem vysvětlit tyto kroky účastníkům panelové diskuse. Tato zpráva si zatím klade za cíl shrnout hlavní rysy této evropské panelové diskuse občanů a objasnit její metodický rámec, způsob, kterým byly debaty vedeny, výstupy tří zasedání a hodnocení procesu ze strany občanů.

⁽¹⁾ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en?prefLang=cs

METODICKÝ RÁMEC

2. Metodický rámec

2.1. Náhodný výběr a demografické složení panelové diskuse

V zájmu zajištění spravedlivého, konzistentního a spolehlivého přístupu, který v nejvyšší míře odráží reprezentativnost rozmanitosti evropské společnosti, byly pro nábor účastníků do evropské panelové diskuse občanů použity metody náhodného výběru.

Nábor provedla společnost Harris Interactive. Pro tento účel využila náhodné digitální vytáčení. S účastí v panelové diskusi souhlasilo 228 osob, z nichž 150 bylo náhodně vybráno na základě různých kritérií (jak je popsáno níže) a 50 z nich tvořilo první rezervní seznam občanů pro případ, že by se část vybraných účastníků odhlásila.

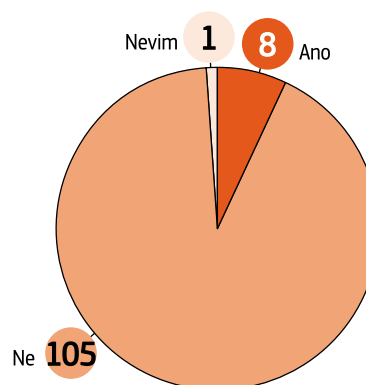
Tabulka 1: Demografické složení panelové diskuse – země původu

Země	Cíloví účastníci	Skuteční účastníci		
		První zasedání	Druhé zasedání	Třetí zasedání
Rakousko	4	3	3	3
Belgie	5	6	6	6
Bulharsko	4	3	3	2
Chorvatsko	2	3	3	3
Kypr	2	2	2	2
Česko	5	5	4	4
Dánsko	3	3	3	3
Estonsko	2	2	2	1
Finsko	3	4	4	4
Francie	15	15	15	13
Německo	19	18	18	16
Řecko	5	5	5	5
Maďarsko	5	5	5	5
Irsko	3	4	4	4
Itálie	15	15	15	15
Lotyšsko	2	2	2	2
Litva	2	2	2	2
Lucembursko	2	2	2	2
Malta	2	2	2	2
Nizozemsko	6	6	6	6
Polsko	10	8	8	8
Portugalsko	5	5	5	5
Rumunsko	7	8	8	8
Slovensko	3	3	3	3
Slovinsko	2	1	1	5
Španělsko	12	12	12	12
Švédsko	5	5	5	1
Celkem	150	149	148	142

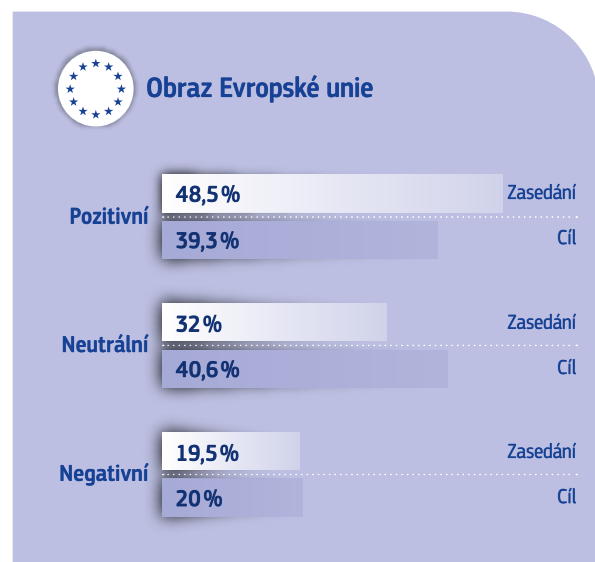
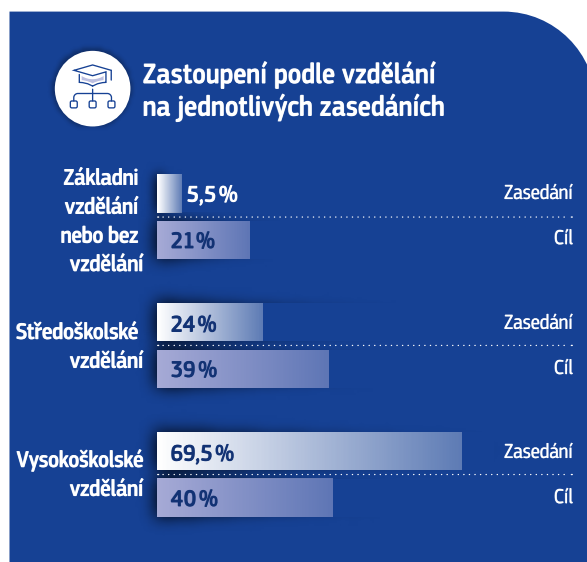
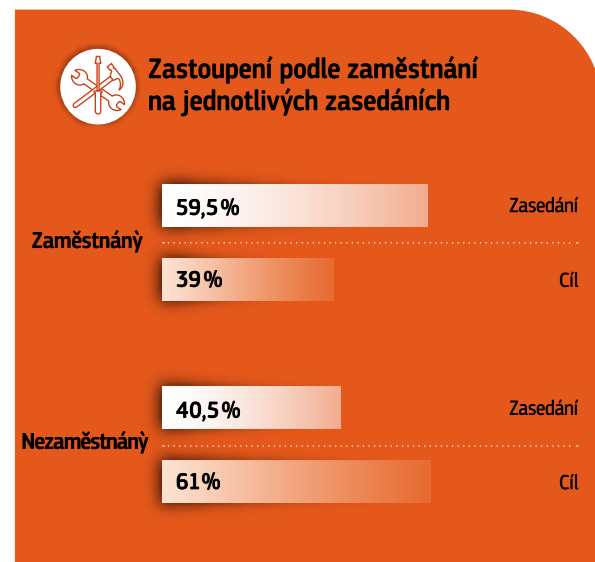
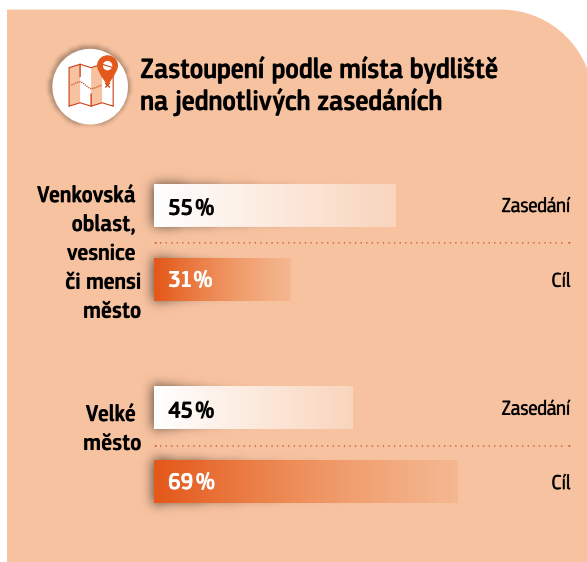
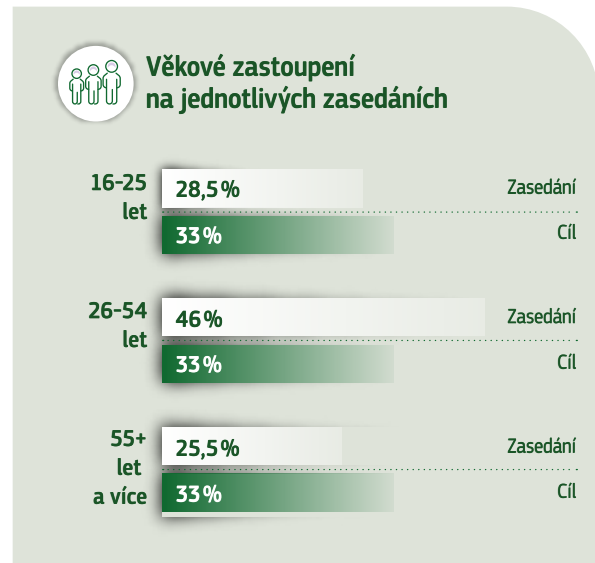
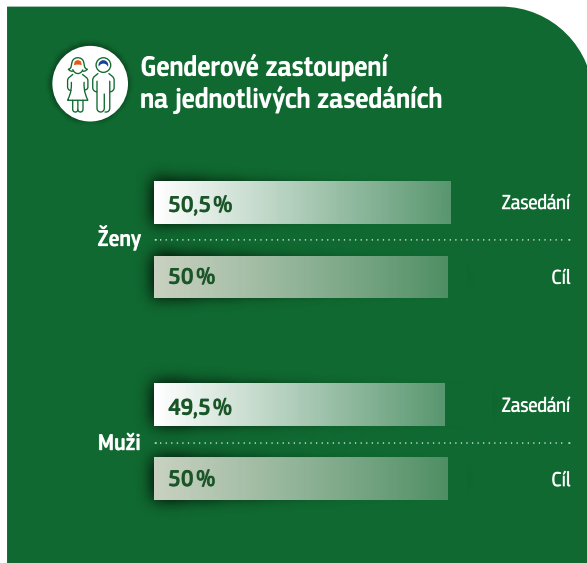
V tabulce výše je uveden přehled požadovaného počtu občanů v jednotlivých členských státech EU (kvóty pro jednotlivé země), jakož i skutečný počet účastníků jednotlivých zasedání. Cílem bylo, aby zastoupení členských států bylo úměrné jejich počtu obyvatel, ale vyvážené minimálně dvěma občany z každé země. Jinými slovy, pro země s velkým počtem obyvatel, jako je Německo, byly stanoveny vysoké počty účastníků (19 občanů), zatímco z Malty a Lucemburska byli pozváni dva občané v souladu se zásadou sestupné proporcionality. Obecně byla účast dobrá a v podstatě odpovídala stanoveným cílům. Ve 23 z 27 členských států byly cíle splněny, zatímco v případě ostatních členských států se čísla pohybovala velmi blízko cílům. Ze 150 vybraných občanů se alespoň jednoho ze tří zasedání zúčastnilo 149 občanů.

Aby se zajistilo, že panelová diskuse bude co nejlépe odrážet rozmanitost obyvatelstva EU a umožní, aby byly zastoupeny tradičně nedostatečně zastoupené skupiny, byly stanoveny cílové kvóty účastníků podle následujících socio-demografických charakteristik (skutečné podíly účastníků se týkají 149 občanů, kteří se zúčastnili alespoň jednoho zasedání).

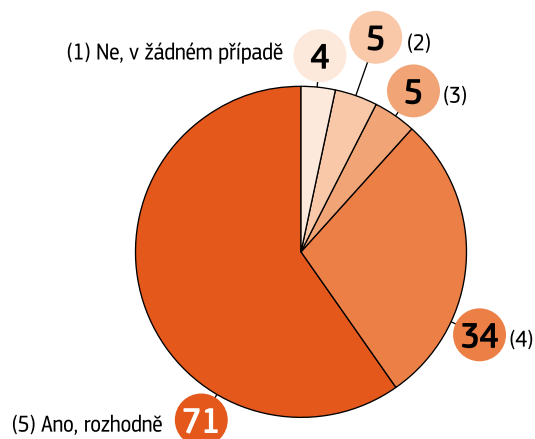
Obrázek 1: Výsledky průzkumu k získání zpětné vazby – odpovědi na otázku: „Zapojili jste se někdy do procesu účasti občanů?“ (n=114)

Obrázek 2: Cílové počty a skutečné počty účastníků na zasedání podle pěti socio-demografických kritérií

Obrázek 3: Výsledky průzkumu k získání zpětné vazby – odpovědi na otázku: „Myslíte si, že panelová diskuse občanů dobře odráží rozmanitost obyvatelstva EU?“ (n=119)

2.2. Průběh panelové diskuse

Evropská panelová diskuse občanů o energetické účinnosti se skládala ze tří zasedání, z nichž každé mělo různé cíle – každé z nich navazovalo na práci předchozího zasedání s cílem vypracovat na základě konsenzu soubor doporučení, která budou předložena Evropské komisi.

Během prvního zasedání (konaného prezenčně ve dnech 23.–25. února 2024 v Bruselu) byli účastníci seznámeni s danou problematikou, mohli se navzájem poznat a vybudovat si pocit sounáležitosti a důvěry. V úvodu jim byly představeny příspěvky odborníků usnadňující porozumění komplexnosti energetických systémů, jejich aktérů a dynamiky. Při prezentaci klíčových překážek, jimiž se pracovní skupiny zabývaly prioritně, získala každá skupina zpětnou vazbu od odborníků k tomuto prvnímu výstupu.

V případě druhého zasedání (konaného ve dnech 15.–17. března 2024 online) se účastníci shromáždili na virtuální konferenci Center Hyperfair. Na tomto druhém zasedání se občané zaměřili na tři hlavní odvětví, u nichž určili, že je potřeba zlepšit jejich energetickou účinnost (doprava, budovy a infrastruktura), rozvinuli diskusi o průřezových otázkách, čímž téma rozebrali více do hloubky. Hlavním cílem zasedání bylo podpořit výměnu myšlenek a názorů mezi účastníky, identifikovat oblasti shody a neshody a navrhnout smysluplná doporučení v zájmu toho, aby se začalo pracovat na větší energetické účinnosti.

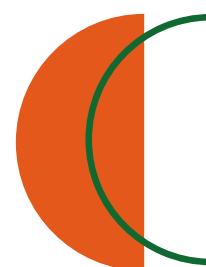
Třetí a závěrečné zasedání (konané prezenčně v Bruselu ve dnech 12 –14 dubna 2024) bylo věnováno upřesnění doporučení na základě myšlenek a poznatků získaných během prvních dvou setkání a bylo podpořeno dalšími příspěvky externistů. Zúčastnění občané nakonec vypracovali 13 doporučení pro energeticky účinnější Evropu, která byla předána Evropské komisi. Jejich úplné znění je uvedeno v příloze této zprávy.

2.3. Participativní metody

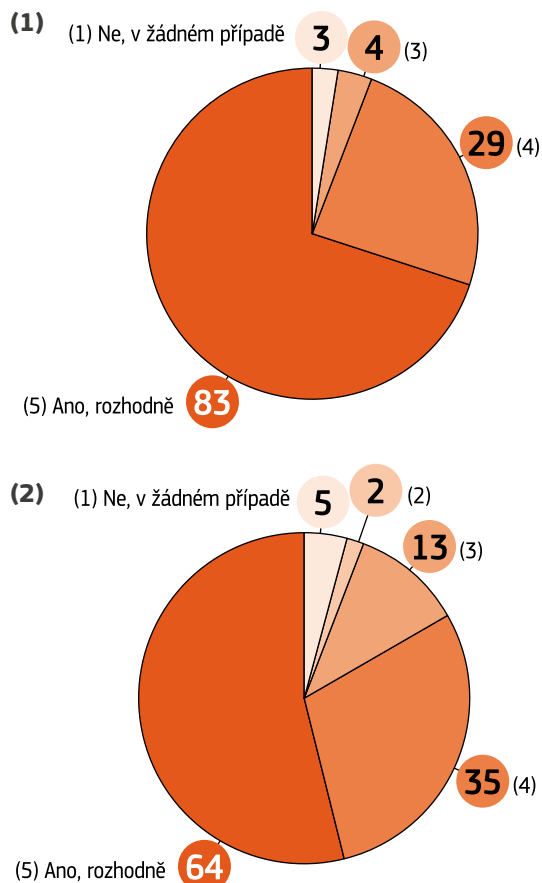
2.3.1 Od plenárního zasedání k pracovním skupinám

Struktura zasedání byla navržena tak, aby podporovala interakce mezi účastníky a zajistila, že všechny hlasy budou vyslyšeny. V návaznosti na osvědčenou metodiku, která byla vyvinuta v rámci předchozích evropských panelových diskusí občanů, Evropská komise s podporou týmu odborníků z oblasti poradní demokracie (dále jen „poradní tým“) znovu potvrdila, že je důležité nabízet různé formáty projednávání.

Na plenárních zasedáních si občané mohli vyslechnout příspěvky odborníků a mohli všem účastníkům představit výsledky jednání svých pracovních skupin, a to ve 24 jazycích. Dílčí plenární zasedání poskytla účastníkům příležitost podělit se o své postřehy s menší skupinou 50 až 75 účastníků a získat konkrétní zpětnou vazbu od různých odborníků. Pracovní skupiny obvykle sdružující dvanáct účastníků byly složeny tak, aby umožňovaly dostatečnou geografickou rozmanitost, kombinaci větších a menších zemí a maximálně pěti různých jazyků. Takové menší skupiny podporovaly vzájemné vztahy a pomáhaly občanům lépe se poznat a vybudovat si důvěru. V souladu s hlavní zásadou evropských panelových diskusí občanů mohli všichni účastníci hovořit ve svém mateřském jazyce, neboť bylo zajištěno tlumočení.

Obrázek 4: Výsledky průzkumu k získání zpětné vazby – odpovědi na otázky: „Při diskusích v pracovní skupině jsem se cítil/a velmi respektován/a“ (1) (n=119) a „Máte celkově pocit, že na vašem hlasu v pracovní skupině... záleží?“ (2) (n=119)

2.3.2 Moderování a facilitace výměny

Tři hlavní moderátoři provázeli občany všemi zasedáními a řídili plenární diskuse. Poskytovali informace o obecném cíli panelové diskuse a metodice zasedání a také o organizačních aspektech. Zprostředkovávali také debaty mezi řečníky, zajišťovali, aby byly poznatky během diskusí sdělovány spravedlivě a nestranně, a usnadňovali předávání otázek a odpovědí mezi odborníky a občany. Kromě toho shromáždili všechny výsledky na závěrečných plenárních diskusích v rámci každého zasedání. Hlavními moderátory byli:

- Julia Hoffmann (ifok)
- Antoine Vergne, Missions Publiques.

Občané pracovali ve dvanácti pracovních skupinách a každé z nich napomáhali a poskytovali podporu dva členové poradního týmu: jeden zkušený facilitátor a jeden asistent. Úkolem facilitátorů bylo vést diskuse v pracovních skupinách v mateřském jazyce členů těchto skupin nebo v angličtině a umožnit bezproblémový průběh diskusí:

- vytvářením přátelské a vzájemně respektující atmosféry, která podpoří vyvážené zapojení všech účastníků,
- zajištěním informovanosti všech občanů o celkovém procesu a jejich vedení při skupinové práci,
- zajištěním toho, aby bylo dosaženo cílů zasedání pracovních skupin, tj. usnadněním identifikace neshod a konfliktů mezi občany podporou diskuse a konsensu mezi občany,
- zajišťováním dodržování harmonogramu, zapisováním poznámek a konsolidací výstupů z jednání ve vícejazyčných a vzájemně propojených pracovních dokumentech,
- propojováním požadavků občanů v pracovních skupinách s podpůrným týmem nebo odborníky, např. shromažďováním nevyřízených připomínek nebo dotazů,
- účastí na závěrečných poradách s poradním týmem.

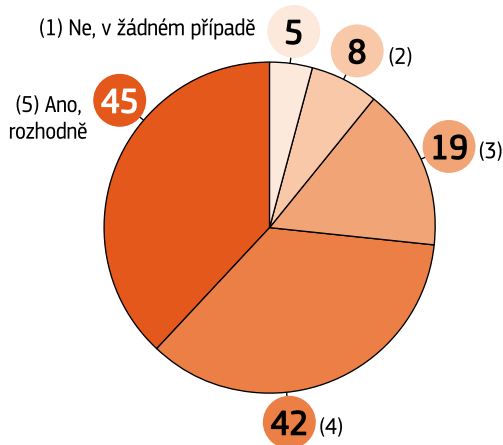
Všichni facilitátoři a asistenti se řídili společnými pokyny uvedenými v dokumentu s pokyny pro vedení a průběh diskuse (vždy jeden dokument pro každé zasedání). Před každým zasedáním se zúčastnili tři specializovaných instruktáží a školení.

2.4. Kolektivní výsledky

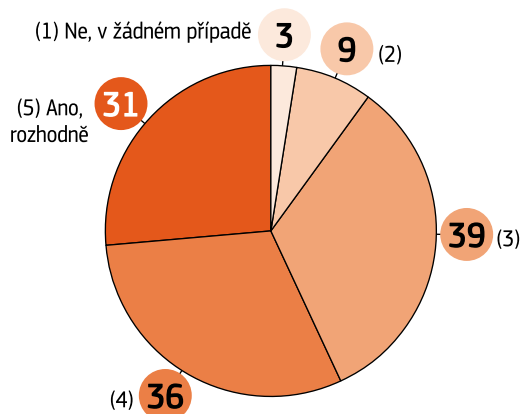
Během tří zasedání občané vypracovali 13 doporučení pro energeticky účinnou Evropu. Tyto výsledky jsou v plném rozsahu uvedeny v příloze této zprávy. Pro lepší přehlednost jsou doporučení rozdělena do 7 tematických bloků:

- Informace a změna chování,
- Spravedlivé a rovné příležitosti,
- Globální úloha EU a členské státy,
- Pracovní místa a vzdělávání,
- Infrastruktura,
- Budovy,
- Doprava.

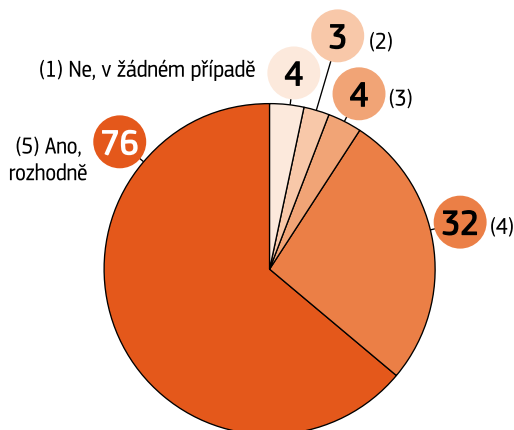
Obrázek 6: Výsledky průzkumu k získání zpětné vazby – odpovědi na otázku: „Myslíte si, že panelová diskuse občanů zahrnuje do svých konečných doporučení názory všech členů panelu?“ (n=119)

Obrázek 7: Výsledky průzkumu k získání zpětné vazby – odpověď na otázku: „Myslíte si, že doporučení panelové diskuse občanů budou mít dopad?“ (n=118)

Obrázek 5: Výsledky průzkumu k získání zpětné vazby – odpověď na otázku: „Jste celkově spokojeni se svou účastí v panelové diskusi občanů?“ (n=119)

2.5. Správa a znalosti

2.5.1 Řídící výbor

Evropskou panelovou diskusi občanů navrhl, zorganizoval a zkoordinoval řídicí výbor. Scházel se jednou týdně, aby rozhodoval o koncepčních a organizačních záležitostech, včetně metodických, komunikačních, logistických a rozpočtových aspektů, a zároveň zajistil, aby měl proces rozhodování dopad na tvorbu politiky. Výbor sestával ze zástupců Evropské komise a konsorcia externích dodavatelů.

Konsorcia externích dodavatelů spolupracovala na návrhu a provádění této nové generace evropských panelových diskusí občanů. Sdružilo zejména odborníky, kteří pomohli navrhnout a usnadnit proces rozhodování, kteří využili své know-how k vytvoření koncepce panelové diskuse, jakož i celkového participativního procesu a metodiky jednotlivých zasedání a ke zřízení poradního znalostního výboru.

2.5.2 Znalostní výbor

Zapojení znalostního výboru složeného z odborníků v oblasti energetické účinnosti zaručilo kvalitu, objektivitu, rozmanitost a srozumitelnost informací poskytovaných občanům a posílilo tak integritu procesu rozhodování. Tito odborníci pomohli také zhodnotit výsledky a zajistit, aby přechod od jednoho zasedání k dalšímu byl strukturován tak, aby diskuse probíhaly smysluplně a vycházely z podnětů občanů.

Jeich povinnosti zahrnovaly přípravu informačního souboru pro účastníky, spolupráci s řídicím výborem na věcných politických podkladech, určení signálů upozorňujících na nedostatky a slabých míst v diskusích, ověřování faktů, odpovídání na dotazy občanů a sdílení odborných znalostí na téma energetické účinnosti během plenárních a dílčích zasedání. Znalostní výbor také doporučil několik externích řečníků, kteří doplnili znalosti výboru v průběhu zasedání.

Sestával z pěti členů vybraných řídicím výborem na základě následujících kritérií: odborné znalosti z nejrůznějších oblastí; široké uznání jejich know-how a zkušeností v této oblasti, a to jak mezi zúčastněnými stranami, tak mezi kolegy; schopnost pochopit, uznat a sdělit různé názory na dané téma; a rozmanitost z hlediska pohlaví, národnosti a příslušnosti. Kromě toho jeden zástupce Evropské komise přispěl svými poznatky o politice EU.

Členy znalostního výboru byli:

- **Arianna Vitali Rosciniová** – generální tajemnice, Koalice pro úsporu energie
- **Camille Defardová** – vedoucí Energetického centra Jacquese Delorse
- **Claire Roumetová** – Politika a strategická partnerství EU, Energetická města
- **Goda Perlaviciuteová** – docentka pro veřejnou přijatelnost udržitelných přechodů, Univerzita v Groningenu, a Wytse Gorter, – pomocný výzkumný pracovník pro environmentální psychologii, Univerzita v Groningenu
- **Jan Rosenow** – ředitel evropských programů, Projekt regulační pomoci
- **Reinhard Six** – nezávislý poradce, expert na financování energetické účinnosti
- **Yves Marignac** – odborník na energetiku a hlavní poradce, Association négaWatt
- **Claudia Canevariová** – vedoucí oddělení pro energetickou účinnost: Politika a financování, Generální ředitelství pro energetiku, Evropská komise

2.5.3 Znalostní a informační centrum

Bylo zřízeno znalostní a informační centrum, které odpovídalo na dotazy a žádosti o vysvětlení formulované občany v průběhu jejich diskusí. Znalostní a informační centrum zahrnovalo odborníky z Evropské komise, kteří byli požádáni, aby poskytli odpovědi týkající se jejich příslušných oblastí politiky, jakož i členy znalostního výboru. Během tří zasedání evropské panelové diskuse občanů poskytlo znalostní a informační centrum písemné odpovědi na více než 40 otázek vznesených občany a písemně vypracovalo zprávu pro třetí zasedání. Znalostní a informační centrum také vystoupilo s krátkými příspěvky ve dvanácti pracovních skupinách, aby se vyjasnily otázky ohledně procesu vypracovávání doporučení.

2.5.4 Řečníci

Kromě členů znalostního výboru bylo pozváno několik zúčastněných stran a odborníků, aby prezentovali různé aspekty a pohledy týkající se problematiky energetiky v Evropě a odpověděli na otázky občanů. Znalostní výbor dbal na to, aby znalosti předkládané občanům byly vyvážené, relevantní z hlediska potřeb a požadavků občanů a dostatečně reprezentativní, pokud jde o hlavní postoje tvůrců politik a zúčastněných stran v EU. Všichni řečníci jsou uvedeni níže.

Tabulka 2: Seznam řečníků během tří zasedání

	Jména a příslušnost	S1	S2	S3
Evropská komise	Maroš Šefčovič , výkonný místopředseda Evropské komise pro Zelenou dohodu pro Evropu, místopředseda Evropské komise pro interinstitucionální vztahy			X
	Colin Scicluna , vedoucí kabinetu místopředsedkyně Dubravky Šuicové	X		X
	Ditte Juul-Jørgensenová , generální ředitelka, Generální ředitelství pro energetiku	X		
	Dana Spinantová , generální ředitelka, Generální ředitelství pro komunikaci	X		X
	Julia Mechthild Wörsdörferová , zástupkyně generálního ředitele, koordinace spravedlivé a ekologické transformace energetiky, Generální ředitelství pro energetiku		X	
	Richard Kuehnel , ředitel pro zastoupení a komunikaci v členských státech, Generální ředitelství pro komunikaci	X		X
	Paula Pinhová , ředitelka pro spravedlivý přechod, spotřebitele, energetickou účinnost a inovace, Generální ředitelství pro energetiku	X		X
	Pierre Schellekens , ředitel pro energetickou politiku, strategii a koordinaci, Generální ředitelství pro energetiku			X
	Claudia Canevariová , vedoucí oddělení politiky a financování energetické účinnosti, Generální ředitelství pro energetiku	X	X	
	Joachim Ott , vedoucí oddělení pro dialog s občany, Generální ředitelství pro životní prostředí/Komunikace	X	X	
	Robert Nuij , zástupce vedoucího oddělení politiky a financování energetické účinnosti, Generální ředitelství pro energetiku			X
	Gaëtane Ricard-Nihoulová , zástupkyně vedoucího oddělení pro dialogy s občany, Generální ředitelství pro komunikaci	X		
	Achilles Hannoset , politický referent, Generální ředitelství pro energetiku			X
	Rados Horáček , politický referent, Generální ředitelství pro energetiku			X
	Veronika Jiříčková , politická referentka, Generální ředitelství pro energetiku			X
	Madis Laaniste , politický referent, Generální ředitelství pro energetiku			X
	Edyta Nowaková , politická referentka, Generální ředitelství pro energetiku			X
Margot Pinaultová , politická referentka, Generální ředitelství pro energetiku			X	
Thibault Roy , politický referent, Generální ředitelství pro energetiku			X	
Eduardo Soares , politický referent, Generální ředitelství pro energetiku			X	
Externí řečníci	Camille Defardová , vedoucí Energetického centra Jacquese Delorse	X	X	X
	Dorin Hell , bývalý účastník Konference o budoucnosti Evropy	X		
	Victor Laymand , make.org		X	
	Yves Marignac , odborník na energetiku a hlavní poradce, Association négaWatt	X	X	
	Hendrik Nahr , make.org			X
	Jan Rosenow , ředitel evropských programů, Regulatory Assistance Project (RAP)	X		X
	Claire Roumetová , Politika a strategická partnerství EU, Energetická města	X		X
	Reinhard Six , nezávislý poradce, expert na financování energetické účinnosti	X	X	X
	Linda Stegová , profesorka environmentální psychologie, Univerzita v Groningenu		X	
Arianna Vitali Rosciniová , generální tajemnice, Koalice pro úspory energie	X	X	X	

2.6. Pozorovatelé

Práci této evropské panelové diskuse občanů mohlo sledovat několik pozorovatelů. Cílem bylo zajistit transparentnost a viditelnost tohoto inovativního demokratického formátu a zároveň zachovat bezpečný prostor pro zúčastněné občany, jenž má pro důvěryhodné diskusní prostředí zásadní význam. Pozorovatelé se mohli účastnit diskusí na plenárních zasedáních a v pracovních skupinách a sledovat je. Maximální počet pozorovatelů v každé pracovní skupině byl tři.

Někteří interní pozorovatelé pocházeli také z řad pořádajících partnerů a institucí (např. interní zaměstnanci Evropské komise nebo jiných institucí a orgánů EU) Mezi externími pozorovateli byli výzkumní pracovníci (z univerzit nebo analytických středisek), zástupci občanské společnosti a další zúčastněné strany. Se souhlasem dotčených občanů s nimi mohli externí pozorovatelé vést rozhovory pouze pro účely výzkumu, nebránilo-li to průběhu panelových diskusí.

ŠIRŠÍ
ZAPOJENÍ

3. Širší zapojení

3.1. Platforma aktivního občanství

Platforma aktivního občanství je online nástroj, který umožňuje široké veřejnosti vyjádřit se k problematice, již se zabývají členové evropské panelové diskuse občanů. Tento nástroj byl zaveden s cílem co nejvíce zapojit občany do debat o tomto tématu a přispět k panelové diskusi i k souvisejícím budoucím politikám. Tato platforma založená na softwaru s otevřeným zdrojovým kódem Decidim vyzývá občany, aby předkládali své příspěvky, nápady a řešení ve všech 24 jazycích EU. Kromě toho platforma podporuje interaktivní diskuse prostřednictvím funkce komentářů, která uživatelům umožňuje zapojovat se do návrhů ostatních účastníků, poskytovat zpětnou vazbu a spolupracovat na vylepšování nápadů.

Evropská komise zahájila 9. února 2024 online debatu na téma energetické účinnosti ⁽²⁾. Během zasedání měli účastníci evropské panelové diskuse občanů možnost vyslechnout si hlavní příspěvky, které na platformě zazněly. Příspěvatelé se podělili o své postřehy týkající se různých aspektů, jako je zvyšování informovanosti, dodatečná energetická modernizace, mobilita, obnovitelné zdroje energie nebo iniciativy v oblasti úspor energie v celé EU ⁽³⁾. Účast širšího publika občanů EU prostřednictvím platformy přinesla inspiraci nebo podpořila jejich práci a umožnila zohlednit v diskusích další úhly pohledu. Všechny příspěvky, které na platformě zazněly, byly na panelové diskusi projednávány a zohledněny při přípravě budoucích politik.

3.2. Komunikace

Komunikační strategie pro evropskou panelovou diskusi občanů o energetické účinnosti byla navržena s cílem maximalizovat povědomí o této problematice a zapojení účastníků prostřednictvím mnohostranného přístupu, který kombinuje mediální kampaně, oslovení vlivných osobností a novinářů, přímou komunikaci na akcích a natáčení dokumentárního filmu.

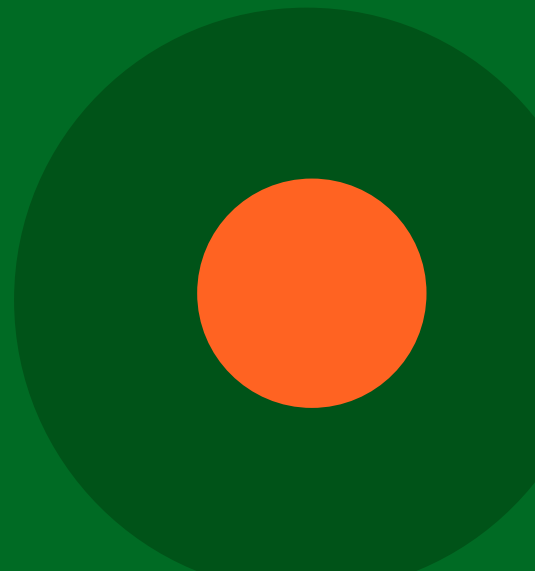
Kampaně v sociálních médiích se zaměřily na zvýšení návštěvnosti nové Platformy aktivního občanství a na zvýšení povědomí o probíhajících zasedáních panelové diskuse. Vlivné osoby a novináři byli vyzváni, aby vytvářeli a sdíleli obsah, čímž se rozšířil dosah kampaně a podpořilo se větší zapojení veřejnosti do práce panelové diskuse.

Ústředním prvkem komunikace byl dokumentární film, jehož cílem bylo poskytnout osobní a poutavé vyprávění o činnosti evropské panelové diskuse občanů.

⁽²⁾ Do Platformy aktivního občanství lze nahlédnout [zde](#)

⁽³⁾ Závěrečná zpráva je k nahlédnutí [zde](#)

DOPORUČENÍ OBČANŮ

4. Doporučení občanů

4.1. 13 doporučení pro energeticky účinnou Evropu

Informace a změna chování – doporučení č. 1

Doporučení č. 1 Podpora spotřebitelů v rozvoji jejich energetické účinnosti

Doporučujeme, aby informace poskytované spotřebitelům byly přístupnější, transparentnější a využitelnější, a aby tak přispěly k vyšší energetické účinnosti domácností a organizací. Proto doporučujeme zřídit:

online portál s možností sebehodnocení, který pomůže spotřebitelům posoudit jejich potřeby, co se týče dopravy, rekonstrukce bydlení a tipů na levnější služby. Poskytl by jim balíček řešení, včetně dalších kroků a kontaktních informací, síť fyzických jednotných kontaktních míst na úrovni obcí (radnice, knihovny), v nichž jsou k dispozici nezávislí odborníci, kteří by na ně navázali. Síť by neměla činit rozdíly mezi venkovskými a městskými oblastmi a sociálními skupinami. Jednotné kontaktní místo by mělo poskytovat poradenství v legislativní, finanční a technické oblasti, jakož i informace o místních poskytovatelích služeb. Místní subjekty jsou vyzývány k šíření povědomí o službě, přístupnějších štítků energetické účinnosti výrobků, které jsou srozumitelné pro každého, včetně informací o životnosti výrobků a odkazu na síť jednotných kontaktních míst.

Odůvodnění:

Doporučení je důležité vzhledem k tomu, že vhodná rozhodnutí lze přijímat pouze tehdy, máme-li k dispozici náležitě informace, na jejichž základě můžeme jednat. Tyto informace musí být srozumitelné a přístupné všem. Přestože je již k dispozici mnoho informací, mnohdy nejsou všem známy, natož srozumitelné. Spotřebitelé by měli mít přehled o své spotřebě energie a disponovat svými údaji, údaji o dostupných možnostech, o nákladech na tyto různé možnosti a o službách a podpoře, které mohou využít a které jim pomohou zvýšit energetickou účinnost.

Spravedlivé a rovné příležitosti – doporučení č. 2

Doporučení č. 2 Financování spravedlivého nároku na energeticky účinnou renovaci obytných budov

Doporučujeme zavést výhodnější daňový systém pro drobné vlastníky nemovitostí, aby pro ně nájemníci nepředstavovali překážku, která brání renovaci jejich domů. Toho by se mělo dosáhnout daňovými úlevami na práci a materiál v závislosti na příjmech lidí. Největší pomoc by měli dostat lidé s nejnižšími příjmy. Dotační mechanismy by měly být k dispozici předem nebo v dílčích částkách v průběhu renovačních prací. Vlády musí investovat do sociálního bydlení s využitím energeticky účinných a udržitelných materiálů. Příjmy z uhlíkové daně by měly být částečně určeny na energetickou účinnost (včetně renovací). Nadnárodní společnosti, které více znečišťují životní prostředí, by měly být odpovídajícím způsobem zdaněny. Banky by měly usnadnit přístup k úvěrům na energetickou renovaci s úrokovou sazbou přizpůsobenou příjmům.

Odůvodnění:

Sociální spravedlnost znamená rovný přístup k energii a bydlení. Dnes jsme svědky nepříjemných situací: řada lidí žije ve velké energetické chudobě a drobní majitelé domů ze střední třídy nevyužívají podpory a dotací na renovaci vlastních domů ani nemovitostí, které pronajímají. Nájemníci mají pocit, že nemohou nic změnit. Považujeme za nepříjemné, že úsilí není spravedlivě rozděleno a že pro některé je život v tepelném komfortu nedostupný.

Díky rovnému přístupu je energetická účinnost dostupnější pro každého, a přispívá tak ke společnému boji proti změně klimatu.

Globální úloha EU a členské státy – doporučení č. 3 až 5

Doporučení č. 3

Zvýšení energetické nezávislosti a účinnosti s cílem stát se celosvětovým příkladem

Doporučujeme, aby Evropská unie investovala do výzkumu a vývoje nových energetických technologií, včetně obnovitelných zdrojů, a dosáhla tak vyšší energetické účinnosti. To zahrnuje oblasti:

1. výroby energie (vodík, jaderná fúze atd.);
2. ukládání energie (baterie);
3. přenosu energie; a
4. snížení spotřeby energie.

Doporučujeme také, aby EU podporovala využívání konkurenčních výhod jednotlivých zemí při výrobě energie a zároveň usnadňovala výměnu osvědčených postupů a znalostí mezi členskými státy.

Dále doporučujeme upřednostňovat opatření v rámci zásady „energetická účinnost v první řadě“, která nejvíce přispívají k energetické nezávislosti.

Odůvodnění:

Doporučení je důležité z politického hlediska, protože chrání Evropu a její občany před možnými geopolitickými krizemi. Pomáhá také chránit evropské hodnoty a demokracii tím, že Evropské unii umožňuje přerušit styky s vládami sužovanými korupcí. Zároveň může přispět k urychlení přijímání právních předpisů EU, protože Evropa bude mít větší volnost při stanovování vlastních norem. Výměna znalostí mezi členskými státy by rovněž přispěla ke zlepšení jejich vzájemných vztahů. Ze socioekonomického hlediska by se zvýšila konkurenceschopnost EU a umožnilo by to přesunout prostředky vynakládané z 61 % na dovoz energie (údaje z roku 2019) do vnitřních investic, které vytvářejí větší hodnotu pro EU a její občany. Nižší dovoz energie ze třetích zemí by také vedl ke snížení rizika kolísání cen a narušení světových trhů s energií a k vytvoření nových pracovních míst v EU.

Z hlediska životního prostředí by důsledkem mohlo být snížení spotřeby energie, ekologický růst a klimatická neutralita, což souvisí se zásadou „energetická účinnost v první řadě“ a se závazky EU v oblasti udržitelnosti.

Doporučení č. 4

Dosažení cílů v oblasti energetické účinnosti posílením akceschopnosti všech zúčastněných stran

Doporučujeme, aby EU podněcovala podpůrná opatření k zavádění norem energetické účinnosti, a to

buď přímo, nebo prostřednictvím silných pobídek pro členské státy. To přispěje k zajištění spravedlivého rozdělení úsilí mezi jednotlivce a podniky, ale také mezi regiony, aby nikdo nezůstal opomenut.

Hlavní zásady:

- Rozvíjení kultury energetické účinnosti prostřednictvím lepších informací, které nám pomohou spotřebovávat méně energie a spotřebovávat ji lépe,
- Podmíněné pobídky, díky nimž budou podniky schopny začlenit energetickou účinnost do své výroby, distribuce a prodeje, a to za současné péče o to, aby nedošlo k oslabení malých a středních podniků,
- Zaručení minimálního množství energie pro důstojné životní podmínky a vyhrazení velké části pomoci pro nejzranitelnější osoby (např: úvěry se zápornou úrokovou sazbou). Cílem je snižovat sociální nerovnosti, nikoli je prohlubovat,
- Poskytovat pobídky všem jednotlivcům, ale v obráceném poměru k jejich příjmům, zejména prostřednictvím progresivních cen energie a v závislosti na zdrojích energie.

Odůvodnění:

Doporučení je důležité s ohledem na to, že normy energetické účinnosti sice existují, ale jejich dostupnost a provádění jsou stále omezené. V současné době existuje v evropském měřítku řada norem pro energetickou účinnost (výstavba a renovace budov, ekodesign výrobků a spotřebičů, boj proti plánovanému zastarávání, právo na opravu atd.).

Jsou ambiciózní a napomáhají rozvoji trhu, ale jejich provádění se v jednotlivých členských státech liší. Stanovují technické požadavky, které mají finanční dopad, mohou vyloučit určité skupiny (ne každý si může nechat energeticky zrekonstruovat dům nebo si koupit nejúčinnější domácí spotřebiče) nebo mohou vést k nekalé soutěži (mezi evropskými společnostmi, které tyto normy ve svých výrobních procesech dodržují, a společnostmi mimo Evropskou unii).

Energetická účinnost by neměla být luxusem nebo možností, které se někteří mohou vyhnout. EU by mohla hrát významnou roli při zajišťování toho, aby energetická účinnost zlepšila každodenní život lidí, zejména těch nejzranitelnějších domácností. Jsme si vědomi toho, že významnou úlohu mohou sehrát některé naše místní úřady a správy, které půjdou příkladem a posunou trh kupředu.

Jsme si vědomi toho, že některé prvky našeho doporučení nezávisí pouze na Evropské unii a vyžadují důkladné sladění s členskými státy. Není však panelová diskuse občanů tím správným momentem, kdy být odvážní?

Doporučení č. 5 Provádění směrnic EU a lepší sledování tohoto provádění

Doporučujeme, aby se EU starala o provádění směrnic o energetické účinnosti v členských státech, neboť v současné době jsou prováděny odlišně. Jednotlivými hledisky pro zlepšení provádění jsou informace, financování a sankce.

Informace musí být dostupné a přizpůsobené konkrétnímu publiku – např. je vhodné oslovovat mládež prostřednictvím sociálních médií a starší lidi prostřednictvím televize – a musí být snadno viditelné na veřejných místech.

EU financuje členské státy, které splňují požadavky, pouze na základě měřitelného pokroku. Financování musí být spravedlivé, proporcionální a férové s ohledem na různé možnosti členských států.

Sankční mechanismy již existují a Komise může vlády členských států, které nedodržují předpisy, pohnat před soud.

Pro zvýšení transparentnosti by měl být sestaven žebříček členských států podle jejich úsilí v provádění předpisů. EU by také měla motivovat vlády jednotlivých států k zavedení „systému tiketů“, aby občané mohli hlásit plýtvání energií a místní orgány mohly odpovídajícím způsobem jednat.

Odůvodnění:

Toto doporučení je důležité, protože zajištění provádění směrnic ve všech zemích by mělo dopad na všechny

občany EU, a navíc by jim nabídlo možnost přímo se podílet na procesu monitorování. Pokud navíc dojde k větší harmonizaci mezi členskými státy, bude v budoucnu snazší rozhodovat o nových opatřeních. Pokud jde konkrétně o informovanost, nalezení nových způsobů k zapojení různých skupin obyvatel by mohlo přispět k větší odpovědnosti EU i vnitrostátních vlád.

Dosáhnout transformace energetického odvětví a zvýšit energetickou účinnost s potřebnou rychlostí a intenzitou je možné pouze účinným prováděním na úrovni členských států. Budou-li ve všech členských státech splněny normy energetické účinnosti, mnohostranných výhod energetické účinnosti bude moci využívat více občanů EU.

Pracovní místa a vzdělávání – doporučení č. 6 a 7

Doporučení č. 6 Zlepšení kvalifikace pracovní síly v EU v odvětví energetické účinnosti

Doporučujeme rozšířit vzdělávání v oborech souvisejících s energetickou účinností. EU by mohla zavést následující opatření:

1. Členské státy by mohly poskytovat dotace na vzdělávání osob v oblasti kvalifikované zelené práce. Stát by měl pracovníka motivovat k tomu, aby v zemi po určité době zůstal a pracoval.
2. EU by mohla podporovat krátkodobé výměnné nebo rotační programy, jako jsou programy ERASMUS pro studenty a pracovníky v oblasti energetické účinnosti (kvalifikované a školené).
3. Dokud nebude vyřešen nedostatek kvalifikovaných pracovníků v oblasti energetické účinnosti, měla by být vydávána víza pro kvalifikované pracovníky ze zemí mimo EU za účelem zaměstnání v konkrétním členském státě, který vízum vydal.

Odůvodnění:

Důležitost doporučení spočívá v přesvědčení, že kvalifikovaní pracovníci na všech úrovních zavádění energetické účinnosti jsou zásadní pro úspěch všech ostatních doporučení, kterými se evropská panelová diskuse občanů zabývala. Bez kvalifikované pracovní síly členské státy jen těžko dosáhnou cílů energetické účinnosti. Navrhujeme tři opatření, z nichž každé reaguje na jinou potřebu související s kvalifikací pracovníků a trhem práce.

Opatření 1: Toto opatření je zaměřeno na osoby, které si chtějí zvýšit kvalifikaci nebo získat dovednosti v oblastech souvisejících s energetickou účinností. Vlády jednotlivých států mohou poskytováním dotací na

odbornou přípravu zvýšit její dostupnost pro všechny, zejména pro lidi z nižších vrstev, kteří by jinak nebyli schopni investovat svůj čas do zvyšování kvalifikace nebo do rekvalifikace. Navrhujeme však také, aby členské státy zohlednily riziko odlivu mozků (odchod pracovníků za lepším platem do zahraničí). Pracovníci, kteří absolvují dotované školení, by měli být nějakým způsobem motivováni k tomu, aby své nové dovednosti využili v zemi, která do jejich školení investovala. Dostupné financování by zvýšilo atraktivitu kurzů, což by mohlo vést k tomu, že by se v oboru uplatnilo více lidí. Ve výsledku by to znamenalo více odborníků schopných plánovat, realizovat a auditovat investice související s energetickou účinností.

Opatření 2: Jde o pobídku pro členské státy, aby sdílely své kvalifikované pracovníky na krátkodobých projektech a zajistily, že i členské státy, kterým odborníci chybí, budou moci rozvíjet energeticky účinné iniciativy. To by mohlo vést k přeshraniční výměně informací a dovedností, která by podpořila ekologické dovednosti.

Opatření 3: Uvědomujeme si, že ne všechny oblasti, v nichž je zapotřebí kvalifikovaných pracovníků, lze rychle obsadit místní pracovní silou. Vytvoření trhu s kvalifikovanými pracovníky v Evropě bude nějakou dobu trvat, a proto by bylo užitečné najít způsoby, jak pozvat kvalifikované pracovníky ze zemí mimo EU.

Základním východiskem je tedy stručně řečeno skutečnost, že bez kvalifikovaných pracovníků nelze provést změny vedoucí k vyšší energetické účinnosti.

Doporučení 7 Zajištění budoucnosti prostřednictvím ekologického vzdělávání

Doporučujeme rozšířit vzdělávání v oblasti ekologie a energetické účinnosti. Toho lze dosáhnout zavedením následujících opatření:

1. Evropský certifikát energetické účinnosti po vzoru mezinárodního počítačového řídicího průkazku (ICDL), který by přispěl k základní úrovni znalostí v oblasti energetické účinnosti.
2. Členské státy by měly zajistit, aby určitý počet kvalifikovaných ekologických pracovníků každoročně absolvoval kurzy spojené s energetickou účinností, a zvýšit tak počet ekologických kvalifikovaných pracovníků v zemi. Tato koncepce byla přijata v předchozích letech v případě studentů vysokých škol.
3. EU by měla zavést osvětové kampaně, které by zdůrazňovaly přínos kvalifikovaných ekologických pracovníků a poukazovaly na to, že jde o pracovní místa budoucnosti. Tyto kampaně by mohly cílit zejména na mladé, aby jim ukázaly, že manuální práce může být stejně atraktivní jako práce v kanceláři.

Odůvodnění:

Kvalitní vzdělání je základem každé smysluplné změny. Navrhujeme tři opatření, z nichž každé odpovídá jiné potřebě související se vzděláváním: nedostatek obecných znalostí o energetické účinnosti, mladí lidé, kteří se neúčastní odborného vzdělávání potřebného k podpoře energeticky účinných iniciativ, a zatraktivnění vnímání povolání potřebných k podpoře energetické transformace.

Za prvé, skupina se shoduje, že je obecně zapotřebí více znalostí o energetické účinnosti. Znalosti umožní, aby více lidí bylo schopno se rozhodovat v otázkách energetické účinnosti na individuální i celostátní úrovni. Může se jednat o školní předmět, povinný odborný kurz nebo vysokoškolský kurz. Obecně doporučujeme, aby byl kurz spojen s pobídkou pro každou úroveň, na které lze kurz absolvovat.

Za druhé, v minulosti se ukázalo, že evropské cíle pro vysoké školy motivují členské státy k tomu, aby určitým oblastem vzdělávání věnovaly větší pozornost. Tyto cíle pro odbornou přípravu v oblasti energetické účinnosti nakonec povedou ke zvýšení počtu osob, které se do odborné přípravy zapojí. Jinými slovy, tím, že EU stanoví pro členské státy cíle, tlačí tyto členské státy k tomu, aby navýšily počet osob v oblastech souvisejících s energetickou účinností. Vlády jsou tak přímo odpovědné za rozvoj kvalifikované pracovní síly.

Toto doporučení je důležité i proto, že je třeba u lidí zlepšit vnímání práce v manuálních a technických oborech. Kampaně by mohly ukázat, jak vypadají různé oblasti práce, a zdůraznit, že fyzická práce má zásadní význam, je perspektivní do budoucna a nemusí být méně zajímavá než práce v kanceláři.

Infrastruktura – doporučení č. 8 až

Doporučení č. 8 Optimalizace a rozvoj rozvodné sítě ve prospěch obnovitelných zdrojů energie – od výrobce až po konečného spotřebitele

Doporučujeme, aby pro EK byla prioritou optimalizace sítě:

1. Zlepšit energetickou bezpečnost a spolehlivost prostřednictvím investic do obnovitelných zdrojů, výzkumu v oblasti ukládání energie a zavádění inteligentního řízení.
2. Vypracovat investiční plán včetně pokynů pro členské státy ke zlepšení sítě na místní a přeshraniční úrovni.

3. Rozvíjet síť s ohledem na možnosti a výhody centralizace a decentralizace. Energeticky nejúčinnější možnost by měla být realizována na základě jednotlivých případů.
4. Zavést mechanismy k monitorování přiměřeného využívání finančních prostředků a prosazování pravidel EU, aby konečný uživatel mohl plně využívat výhod investic a společnosti mohly dodržovat příslušné předpisy.
5. Podporovat členské státy, aby pomáhaly občanům používat inteligentní měřiče a energeticky účinné zdroje a aby zavedly finanční pobídky pro dodavatele a spotřebitele k využívání energeticky účinných postupů; zvážit možnost vytvoření rámce pro občany ke skladování a výrobě energie.

Odůvodnění:

Doporučení je důležité, protože optimalizace sítě pro obnovitelné zdroje energie přináší řadu výhod pro výrobce i koncové uživatele. Optimalizace rozvodných sítí zvyšuje energetickou účinnost a podporuje zavádění obnovitelných zdrojů energie. Tento přístup zajišťuje efektivní přepravu, ukládání a využívání energie. Kromě toho rozvoj sítě přispívá ke stabilitě cen energie, podporuje používání inteligentních spotřebičů a usnadňuje plynulejší dodávky energie.

Spotřebitelé a dodavatelé mají prospěch z optimalizace a rozvoje sítě prostřednictvím inteligentních systémů řízení. Spotřebitelé mají přístup k cenným informacím o spotřebě energie, dodavatelé mohou lépe sledovat poptávku a efektivitu výroby, a modernizační proces doplňují systémy ukládání.

Optimalizace sítě, která přispívá k energetické účinnosti a minimalizuje ztráty energie, nejen snižuje náklady, ale také podporuje udržitelnost životního prostředí. Posílení postavení spotřebitelů a jejich zapojení do energetického systému zajišťuje rovné podmínky a snižuje vliv korporací. Změna našeho myšlení v oblasti energetické účinnosti je nezbytná pro co nejširší provádění a zapojení občanů.

Modernizace sítě je navíc v souladu s cíli EU v oblasti snižování emisí, boje proti změně klimatu a přechodu na odvětví dekarbonizované energetiky. Díky zavedení tohoto přístupu budeme vyrábět více energie, budeme efektivnější v rámci Evropy a méně závislí na zahraničních zdrojích. V neposlední řadě toto nové odvětví přinese nové pracovní příležitosti alepší postavení EU jako globálního hráče ve spravedlivějším energetickém systému.

Doporučení č. 9 Pomoc občanům EU při zavádění energetických komunit zaměřených na energetickou účinnost poskytováním informací a finanční podpory

Doporučujeme:

1. Podpořit informovanost o energetické účinnosti a zviditelnění současných energetických komunit. Konkrétně bychom mohli informace o energetických komunitách učinit srozumitelnými a přístupnými pro všechny občany EU nebo bychom mohli sdílet osvědčené postupy týkající se energetických komunit v rámci EU.
2. Ekonomicky zhodnotit úspory energie, jichž bylo dosaženo díky rozvoji energeticky účinných komunit. Tímto způsobem bychom mohli vyvinout v současnosti neexistující mechanismy nebo systém certifikátů energetické účinnosti.
3. Pomáhat místním orgánům veřejné správy finančně podporovat rozvoj iniciativ energeticky účinných komunit. Konkrétně by tyto orgány mohly využívat prostředky, které přicházejí přímo z EU (např. fond FEDER).
4. Jakmile tyto komunity začnou fungovat, prioritní bude, aby se energetická účinnost stala hlavní zásadou komunity. Konkrétně bychom mohli zateplit budovy, zavést nové technologie a vyvinout komunální systémy vytápění a chlazení.

Odůvodnění:

Doporučení je důležité, protože energetická komunita je založena na občanských nebo místních iniciativách. Nedostatek přesných informací o fungování a financování energetických komunit by však mohl některé občany od vytváření takových komunit odradit. Stávající energetické komunity navíc nejsou de facto efektivní a zeměpisné a finanční podmínky členských států EU jsou v některých případech velmi odlišné. Proto je třeba zpřístupnit příslušné informace všem a posílit spolupráci mezi členskými státy, aby se nakonec vytvořily energeticky účinné komunity.

Jednou ze zásad efektivní energetické komunity je zamezit plýtvání energií. V současné době je překážkou pro dosažení nulového plýtvání absence distributorů energie v systémech energetických komunit. Je třeba zajistit, aby se do energetických komunit zapojily soukromé subjekty. Evropská komise by například mohla podporovat členské státy v tom, aby soukromým společnostem, které spolupracují s energetickými komunitami, vydávaly certifikáty energetické účinnosti. Musíme se také zaměřit na pozitivní ekonomický dopad nespotebírování energie. Domníváme se také, že je třeba spravedlivě ocenit přebytky energie vyrobené obcemi.

Domníváme se, že místní orgány veřejné správy jsou nejhodnějšími subjekty pro investování části finančních prostředků EU, které obdrží, na podporu energetických komunit, protože máme za to, že občané budou více důvěřovat svým místním orgánům veřejné správy než celostátní vládě. Místní orgány veřejné správy by však měly mít na paměti, že energetické komunity musí zůstat finančně dostupné pro každého, a finanční prostředky by proto měly být rozdělovány občanům podle jejich příjmů. Fondy spravované místními orgány by navíc mohly lépe než vlastní nebo obecní úspory pomoci občanům získat přístup k odborným znalostem, a tak zlepšit energetickou účinnost svých obcí. V rámci energetických komunit bychom navíc měli udělit přímou pravomoc občanům, aby získali přímý přístup k těmto fondům EU a mohli s nimi hospodařit.

A konečně, jakmile se podaří zajistit tyto tři předchozí prvky, měli bychom se postarat o to, aby zásada „energetická účinnost v první řadě“ byla středobodem rozvoje energetických komunit, a to prostřednictvím zateplení budov a rozvoje systémů vytápění a chlazení, které by mohly přispět ke snížení množství energetických ztrát.

Doporučení č. 10

Doporučení č. 10: Rozvoj energeticky účinných komunit pro odpovědnou spotřebu a zvýšení místní výroby energie

Doporučujeme motivovat energetické komunity ve všech členských státech.

Evropská unie a členské státy by měly spolupracovat při poskytování finančních prostředků a odborných znalostí na podporu energetických komunit. Hybateli této změny by mohly být místní orgány.

Hlavním aspektem motivace energetických komunit je stanovení jasných cílů v evropské směrnici o energetické účinnosti do roku 2030. Povinné monitorování výroby energie v energetických komunitách může poskytnout cenné údaje pro sledování pokroku a určení oblastí pro zlepšení, nové právní předpisy a politické cíle. Je nezbytné diverzifikovat zdroje energie v jednotlivých členských státech na základě jejich specifických vlastností a zdrojů. Doporučujeme snížit spotřebu používáním chytrých technologií (např. LED osvětlení, účinné topné systémy).

EU by se také měla zaměřit na:

- systémové změny, které lidem umožní uplatňovat zásadu „energetická účinnost v první řadě“,
- podporu místní a obnovitelné energie,
- zvyšování povědomí, vzdělávání od útlého věku a zapojení občanů.

Odůvodnění:

Toto doporučení je důležité pro ochranu životního prostředí a zachování naší planety nejen pro nás, ale i pro budoucí generace. Spoléhání se na místní energetické komunity zvýší energetickou bezpečnost a energetickou nezávislost v Evropě a přispěje k odlišnému modelu výroby a spotřeby.

Toto doporučení může zajistit, že každý v Evropě bude mít s pomocí energetických komunit prostředky k boji proti energetické chudobě. Smyslem tohoto doporučení je nejen řešení energetické účinnosti, ale může být i způsobem rozvoje života v místních komunitách, který posiluje sociální účast a demokracii všech zúčastněných.

Budovy – doporučení č. 11

Doporučení č. 11

Zlepšení energetické náročnosti budov

Doporučujeme, aby EU podpořila členské státy v zajištění toho, že energeticky účinnou renovací projde podstatně více budov. Pozornost by se měla soustředit na obytné budovy

Členské státy by měly být podporovány v tom, aby usnadňovaly renovace obytných budov, v nichž žijí lidé s nízkými příjmy. Soutěže na vnitrostátní úrovni by mohly přispět k nalezení dobrých přenositelných řešení (modelových projektů). Od členských států EU by se měly vyžadovat daňové úlevy pro vlastníky budov, v nichž většina nájemníků nedosahuje určitého příjmu. Mohlo by jít o dobrý podnět k renovaci domů. Je třeba zajistit, aby výše uvedené bylo v zájmu nájemníků i pronajímatelů. Zejména je třeba zabránit vystěhovávání nájemníků kvůli zvyšování nájemného. Každý občan EU (nájemník nebo vlastník) by měl mít možnost získat bezplatné poradenství ohledně konkrétní energetické situace ve svém domě (tzv. jednotné kontaktní místo). Doporučení zahrnuje také možnosti podpory a dotací na zlepšení energetické situace.

Odůvodnění:

Toto doporučení je důležité, protože:

- V EU již existuje řada směrnic týkajících se veřejných budov (směrnice o energetické účinnosti), nebytových budov (nedávno přijatá směrnice o energetické náročnosti budov) a nových budov všech druhů (směrnice o energetické náročnosti budov). Proto se zaměříme na obytné budovy.
- Směrnice EU mohou být účinné pouze v případě, že budou provedeny na vnitrostátní a místní úrovni a že se dostanou k jednotlivým majitelům domů.
- V mnoha členských státech EU žijí lidé s nízkými příjmy často v domech s obzvláště nízkými energetickými standardy, konstrukčně špatnými řešeními a vysokými náklady na energii.

Doprava – doporučení č. 12

Doporučení č. 12 Zvýšení atraktivity veřejné dopravy pro cestující

Doporučujeme, aby Evropská komise prováděla pravidelné studie zaměřené na zvýšení energetické účinnosti systémů městské a příměstské osobní dopravy ve všech členských státech.

Taková studie by měla zahrnovat komplexní soupis a posouzení elektrifikace a atraktivity systémů veřejné dopravy. Díky tomuto přístupu lze odhalit mezery a nedostatky ve stávajících systémech a poukázat na příkladné postupy, které by členské státy mohly přijmout.

Na základě výsledků studie by Evropská komise mohla zavést různé dotace pro členské státy, které by podle potřeby mohly investovat do zvýšení atraktivity a do elektrifikace svých dopravních systémů. Studie by měla sloužit jako měřítko současného stavu a pomůže Evropské komisi stanovit cíle pro Evropu jako celek. K neustálému zlepšování výkonnosti systému a zvyšování energetické účinnosti by přispělo pravidelné monitorování.

Odůvodnění:

Cílem tohoto doporučení je zlepšit kvalitu života optimalizací veřejné dopravy, která je nezbytná pro každodenní činnosti a je energeticky účinnější než individuální automobilová doprava. Od této studie očekáváme praktické výsledky, které usnadní zavádění zásad energetické účinnosti. Ačkoli je veřejná doprava efektivnější než individuální automobilová doprava, její nedostatečné využívání naznačuje, že existují překážky, kterými je potřeba se zabývat. Je na Evropské komisi, aby zjistila důvody tohoto nedostatečného využívání.

Zvýšením efektivity, pohodlí a dostupnosti veřejné dopravy můžeme zlepšit kvalitu spojení a snížit ekonomické dopady a dopady na emise CO₂, a přimět tak více lidí k tomu, aby dali přednost veřejné dopravě před osobními vozidly. S ohledem na vysokou koncentraci obyvatelstva v městských oblastech by navíc studie mohla navrhnout uzpůsobené dopravní kombinace pro budoucnost, které by zlepšily energetickou účinnost, jež je v souvislosti se změnou klimatu naléhavě potřebná. Přidaná hodnota tohoto přístupu spočívá v tom, že zohledňuje individuální i hromadnou dopravu, jakož i budoucí vývoj druhů dopravy. Umožňuje nahlédnout na konkrétní případy, které byly zaznamenány v různých členských státech EU.

Doporučení č. 13 Zajištění co nejvyšší energetické účinnosti v dopravě v celé Evropě: méně zboží přepravovaného po silnici, méně cest letadlem a zavedení zásady „železnice na prvním místě“

Doporučujeme motivovat podniky a občany, aby v zájmu vyšší energetické účinnosti využívali železnici. Za tímto účelem doporučujeme:

1. Elektrifikovat tratě s cílem snížit emise uhlíku.
2. Modernizovat železniční infrastrukturu.
3. Zlepšit uživatelskou přívětivost, a to digitalizací plánovačů cesty a nákupu jízdenek.
4. Standardizovat železnici mezi členskými státy a integrovat místní dopravní systémy.
5. Upravit jízdní řády tak, aby se zkrátila doba jízdy.
6. Podporovat cestování vlakem, které na krátké vzdálenosti může konkurovat leteckým společnostem a autobusům.
 - Zrychlit jízdní dobu díky vysokorychlostní železnici.
 - Lépe vybavit vlaky, např. jídelními vozy, wi-fi, lůžkovými vozy atd.
 - Povolit přepravu větších zavazadel a jízdních kol ve všech vlacích.
7. Zaplnit vlaky díky přijatelným cenám.
 - Zavést speciální promo jízdenky: jízdenky pro rodiny, studenty, seniory, osoby se zdravotním postižením a nízkopříjmové skupiny.
 - Zajistit, aby jízdné bylo přijatelné.
8. Otevřít nevyužívané železniční tratě: uzavřené tratě jsou opuštěné.
9. Napojit periferie EU.
10. Pro usnadnění realizace všech těchto návrhů doporučujeme zvýšit investice a dotace:
 - Podporovat krátkodobé soukromé investice při zachování celkového veřejného vlastnictví a kontroly.
 - Zdanit fosilní paliva, včetně leteckého paliva.

Odůvodnění:

Doporučení je důležité, protože vlaková a nákladní doprava představují hlavní oblasti, v nichž lze rychle zvýšit energetickou účinnost. Pro budoucnost naší ekologie, ekonomiky a technologií je třeba rychle jednat. Proto doporučujeme zatraktivnit a zefektivnit osobní i nákladní dopravu. Abychom toho dosáhli, je třeba jednat na evropské úrovni.

4.1.1 Zhodnocení doporučení

Poslední den jednání byli zúčastnění občané požádáni, aby zhodnotili každé z 21 doporučení. Zde je přehled výsledků hlasování s doporučeními seřazenými podle míry podpory.

POŘADÍ	Číslo doporučení	Název doporučení	Úroveň podpory (průměrná známka od 1 do 6)	Míra schválení (podíl hlasů)
1	8	Optimalizace a rozvoj rozvodné sítě ve prospěch obnovitelných zdrojů energie – od výrobce až po konečného spotřebitele	5,25	96 %
2	3	Zvýšení energetické nezávislosti a účinnosti s cílem stát se celosvětovým příkladem	5,18	92 %
3	9	Pomoc občanům EU při zavádění energetických komunit zaměřených na energetickou účinnost poskytováním informací a finanční podpory	4,96	91 %
4	11	Zlepšení energetické náročnosti budov	4,89	90 %
5	4	Dosažení cílů v oblasti energetické účinnosti posílením akceschopnosti všech zúčastněných stran	4,87	87 %
6	12	Zvýšení atraktivity veřejné dopravy pro cestující	4,83	91 %
7	2	Financování spravedlivého nároku na energeticky účinnou renovaci obytných budov	4,73	87 %
8	1	Podpora spotřebitelů v rozvoji jejich energetické účinnosti	4,71	84 %
9	10	Rozvoj energeticky účinných komunit pro odpovědnou spotřebu a zvýšení místní výroby energie	4,64	84 %
10	13	Zajištění co nejvyšší energetické účinnosti v dopravě po celé Evropě: méně zboží přepravovaného po silnici, méně cest letadlem a zavedení zásady „železnice na prvním místě“	4,55	84 %
11	6	Zlepšení kvalifikace pracovní síly v EU v odvětví energetické účinnosti	4,49	82 %
12	7	Zajištění budoucnosti prostřednictvím ekologického vzdělávání	4,48	82 %
13	20	Provádění směrnic EU a lepší sledování tohoto provádění	4,19	72 %

4.1.2 Přehled zasedání

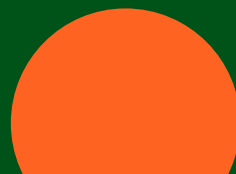
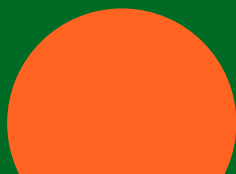
Program a shrnutí jednotlivých zasedání naleznete [zde](#).

4.1.3 Konsorcium externích dodavatelů

Smluvní strany spolupracovaly na podpoře Evropské komise při koncipování a realizaci této evropské panelové diskuse občanů.

- Harris Interactive: nábor občanů.
- VO Europe: komunikace, asistence a všechny organizační aspekty tří zasedání.
- Komunikační tým – Been There Done That, WaterBear a Scope: komunikační strategie, včetně tvorby, překladu a šíření různorodého obsahu na sociálních sítích a výroby dokumentárního filmu.
- Poradní tým – ifok a Missions Publiques: Partneři z poradního týmu spojili své know-how, aby pomohli vytvořit koncepci celkového participativního procesu a metodiku jednotlivých setkání, prováděli moderování a usnadňovali diskuse.

OBRAŤTE SE NA EU

Osobně

Po celé Evropské unii se nachází stovky středisek Europe Direct. Adresu nejbližšího střediska naleznete online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_cs).

Telefonicky nebo písemně

Europe Direct je služba, která odpoví na vaše dotazy o Evropské unii. Můžete se na ni obrátit:

- prostřednictvím bezplatné telefonní linky: 00 800 6 7 8 9 10 11 (někteří operátoři mohou tento hovor účtovat),
- na standardním telefonním čísle: +32 22999696,
- prostřednictvím tohoto formuláře: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_cs.

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ O EU

Online

Informace o Evropské unii ve všech úředních jazycích EU jsou dostupné na internetových stránkách Europa (european-union.europa.eu).

Publikace EU

Publikace EU si můžete prohlédnout nebo objednat na adrese op.europa.eu/cs/publications. Chcete-li obdržet více než jeden výtisk bezplatných publikací, obraťte se na službu Europe Direct nebo na místní dokumentační střediska (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_cs).

Právo EU a související dokumenty

Právní informace EU včetně všech právních předpisů EU od roku 1951 ve všech úředních jazykových verzích jsou dostupné na stránkách EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Veřejně přístupná data EU

Portál data.europa.eu poskytuje volný přístup k datovým souborům orgánů, institucí a jiných subjektů EU. Data lze zdarma stáhnout a opakovaně použít pro komerční i nekomerční účely. Portál rovněž poskytuje přístup k velkému množství datových souborů z evropských zemí.

Úřad pro publikace
Evropské unie